

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE STOPNIE SZKOLNE - KLASA VI

Uczniów obowiązują wiadomości i umiejętności nabyte w klasach IV - V.
(Ocenę wyższą otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie wymagania ocen niższych – pozytywnych).

OCENA CELUJĄCA

Otrzymuje ją uczeń, którego wiedza i umiejętności są znaczące:

- kreatywnie, samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania,
- proponuje oryginalne rozwiązania,
- wypowiedzi ustne i pisemne cechują się dojrzałością myślenia,
- potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości,
- bierze udział w konkursach (literackich, ortograficznych, teatralnych lub innych); osiąga w nich sukcesy w szkole i poza szkołą,
- podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach szkolnych i pozaszkolnych,
- prezentuje wysoki poziom wiedzy oraz umiejętności,
- twórczo rozwiązuje problemy i zagadnienia związane z omawianymi lekturami,
- krytycznie ocenia treści, zachowania i postawy przedstawione w utworach w odniesieniu do systemu wartości,
- interpretuje głośno wygłaszany z pamięci lub czytany tekst, recytuje i czyta teksty z dużym zaangażowaniem.

OCENA BARDZO DOBRA

I Kształcenie literackie i kulturowe.

1.Czytanie utworów literackich

Uczeń:

- wykazuje się szczegółową znajomością treści lektur,
- interpretuje utwór, wykorzystując konteksty,
- poddaje refleksji problematykę w poznawanych tekstów, dostrzega wartości, do których odwołuje się utwór,
- rozpoznaje w tekście literackim: apostrofę, anaforę, pytanie retoryczne, powtórzenie i poprawnie określa ich funkcję,
- właściwie wskazuje w poznawanych tekstach doświadczenia bohaterów i poddaje ją refleksji,
- w swoich poprawnych językowo i komunikatywnych wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich, odwołuje się do wartości związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi,
- rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze,
- omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym tytułu, podtytułu, motto, puenty, punktu kulminacyjnego,
- rozpoznaje bajkę/legendę/mit i inne gatunki oraz określa ich wszystkie cechy charakterystyczne,
- bezbłędnie rozpoznaje odmiany gatunkowe powieści i opowiadania np. obyczajowa, przygodowa, detektywistyczna, fantastyczno-naukowa, fantasy,
- sprawnie rozpoznaje motywy w tekstach,
- czyta i recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem.

2. Odbiór tekstów kultury

Uczeń:

- prawidłowo wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu literackiego, publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego,
- poprawnie porządkuje informacje,
- samodzielnie i twórczo interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafikę, rzeźbę, fotografię),
- rozumie specyfikę tekstów kultury przynależnych do: literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuki plastycznej, sztuk audiowizualnych,
- odczytuje teksty, w których współlistnieją słowo, dźwięk i obraz jako integralna całość.

II. Kształcenie językowe

Uczeń:

- określa typy zdań złożonych, bezbłędnie nazywa ich rodzaje, rysuje wykresy zdań złożonych,
- rozpoznaje język werbalny i niewerbalny i stosuje go w praktyce,
- bezbłędnie wyłania zdania składowe z wypowiedzi złożonych,
- bezbłędnie oddziela końcówkę od tematu, wskazuje tematy oboczne,
- sprawnie rozpoznaje części mowy, w tym: spójnik, wykrzyknik, zaimek, partykułę,
- bezbłędnie określa części zdania, rysuje wykresy zdania pojedynczego,
- dostrzega zróżnicowanie słownictwa,
- zna typy skrótów i skrótowców – określa ich funkcje w tekście,
- dostrzega zróżnicowanie słownictwa,
- potrafi wykorzystać wiedzę o wzbogacaniu słownictwa,
- rozumie znaczenie homonimów,
- poprawnie językowo i stosownie do sytuacji komunikuje się,
- w swoich wypowiedziach poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne,
- poprawnie zapisuje daty,
- zna zasady interpunkcyjne i bezbłędnie je stosuje,
- zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy; poprawnie je stosuje.

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki

Uczeń:

- poprawnie mówi i czyta artykułując i zwracając uwagę na prawidłową wymowę,
- tworzy poprawną wypowiedź ustną i pisemną,
- rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych,
- przeprowadza prawidłowe wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego,
- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie,
- rozpoznaje manipulację językową,
- bardzo dobrze rozpoznaje intencję rozmówcy oraz wyraża intencje własne,
- pięknie wygłasza, recytuje, interpretuje głosowo tekst mówiony, zwraca uwagę na dykcję i operowanie głosem.

2. Mówienie i pisanie

Uczeń:

- poprawnie formułuje pytania do tekstu,
- czyta i wygłasza tekst w interpretacji głosowej zgodnej z tematem i stylem utworu.

IV. Samokształcenie

Uczeń:

- korzysta z informacji z poszanowaniem cudzej własności intelektualnej,
- samodzielnie i z pomocą nauczyciela rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania poprzez udział w konkursach szkolnych i pozaszkolnych,
- uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu,
- rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania komunikatywnych, poprawnych opinii,
- kształtuje nawyk systematycznego poszerzania, porządkowania i pogłębiania wiedzy,
- posiada umiejętność posługiwania się technologią informacyjną w celu pozyskania i wykorzystania informacji,
- samodzielnie dociera do informacji oraz dokonuje ich selekcji i oceny,
- korzysta z zasobów bibliotecznych, słowników oraz innych źródeł informacji.

OCENA DOBRA:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

1. Czytanie utworów literackich

Uczeń:

- wykazuje się znajomością treści lektur,
- interpretuje utwór, wykorzystując konteksty,
- odczytuje tekst na poziomie przenośnym,
- rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową,
- zna elementy konstrukcyjne utworu, w tym tytuł, podtytuł, motto, puenta, punkt kulminacyjny,
- określa nadawcę i odbiorcę tekstu,
- wyjaśnia postępowanie bohaterów – potrafi odnieść się do ogólnie przyjętych wzorców
- określa problematykę tekstów, nazywa wartości, do których odwołuje się utwór,
- określa główne cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów,
- świadomie posługuje się terminami pamiętnik, przypowieść bajka, mit, legenda, nowela, umiając wymienić ich najważniejsze cechy; wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich,
- wypowiadając się posługuje się terminami: scenariusz, scenopis, wątek, fikcja literacka,
- rozpoznaje w tekście literackim: i poprawnie określa ich funkcje,
- zna pojęcia: apostrofa, anafora, pytanie retoryczne, powtórzenie i poprawnie określa ich podstawowe funkcje,
- w swoich poprawnych językowo i komunikatywnych wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich,
- rozpoznaje odmiany gatunkowe powieści i opowiadania np. obyczajowa, przygodowa, detektywistyczna, fantastyczno-naukowa, fantasy,
- rozpoznaje motywy w tekstach,
- czytane i wygłaszane teksty interpretuje.

2. Odbiór tekstów kultury.

Uczeń:

- prawidłowo wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu,
- prawnie porządkuje informacje,
- w większości samodzielnie interpretuje dzieła sztuki,

- rozpoznaje teksty kultury,

II. Kształcenie językowe

Uczeń:

- rozpoznaje rodzaje zdań złożonych, potrafi nazwać typ zdania, rysuje wykresy,
- rozpoznaje język werbalny i niewerbalny,
- wyłania zdania składowe z wypowiedzi złożonych,
- oddziela temat od końcówki,
- rozpoznaje części mowy, w tym zaimek, spójnik, wykrzyknik, partykułę,
- rozpoznaje strony, tryby i aspekty czasownika,
- rozpoznaje części zdania, rysuje wykresy zdania pojedynczego,
- stosuje sposoby wzbogacania słownictwa,
- rozumie znaczenie homonimów,
- zauważa błędy językowe, unika ich w swoich wypowiedziach,
- stosuje odpowiednie znaki interpunkcyjne,
- zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy i poprawnie je stosuje,
- potrafi prawidłowo zapisać daty.

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki

Uczeń:

- mówi i czyta poprawnie,
- tworzy poprawną wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami,
- rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych,
- tworzy argumenty,
- przeprowadza prawidłowe wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego,
- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie,
- poprawnie rozpoznaje środki perswazji i manipulacji,
- rozpoznaje manipulację językową,
- dobrze rozpoznaje intencję rozmówcy oraz wyraża intencje własne,
- wygłasza, recytuje, interpretuje głosowo tekst mówiony, zwraca uwagę na dykcję i operowanie głosem.

2. Mówienie i pisanie

Uczeń:

- formułuje pytania do tekstu,
- czyta tekst, recytuje utwór w interpretacji zgodnej z jego zawartością treściową,

IV. Samokształcenie

Uczeń:

- korzysta z informacji z poszanowaniem cudzej własności intelektualnej,
- samodzielnie i z pomocą nauczyciela rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
- uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie,
- rozwija umiejętność formułowania komunikatywnych, poprawnych opinii,

- kształtuje nawyk systematycznego poszerzania, porządkowania, pogłębiania wiedzy,
- posiada umiejętność posługiwania się technologią informacyjną w celu pozyskania i wykorzystania informacji,
- dociera do informacji oraz dokonuje ich selekcji i oceny,
- korzysta z zasobów bibliotecznych, słowników oraz innych źródeł informacji.

OCENA DOSTATECZNA

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich

Uczeń:

- wykazuje się ogólną znajomością treści lektur,
- wskazuje związek problematyki utworów literackich z życiem, opisuje wartości, do których odwołuje się utwór,
- z pomocą nauczyciela rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową,
- rozpoznaje elementy konstrukcyjne utworu, w tym tytuł, podtytuł, motto, puenta, punkt kulminacyjny,
- rozpoznaje bajkę/legendę/ mit i stara się określić ich cechy charakterystyczne,
- rozpoznaje niektóre gatunki powieści i opowiadania,
- wymienia wybrane motywy w tekstach,
- stara się powiązać utwór ze swoją wiedzą na temat historii i kultury,
- określa główne cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów,
- rozpoznaje w tekście literackim: pytanie retoryczne, powtórzenie i poprawnie określa jego funkcje,
- z pomocą nauczyciela określa wartości etyczne poznawanych tekstów literackich,
- w swoich wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich,
- czytając i wygłaszając tekst uwzględnia zawartość treściową i emocje.

2. Odbiór tekstów kultury.

Uczeń:

- poprawnie wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu,
- w większości samodzielnie interpretuje dzieła sztuki,
- poprawnie porządkuje informacje,
- w większości rozumie specyfikę tekstów kultury.

II. Kształcenie językowe.

Uczeń:

- zna różne typy zdań złożonych, nazywa rodzaje zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie,
- przy pomocy nauczyciela rozpoznaje język werbalny i niewerbalny,
- wyłania zdania składowe z wypowiedzi złożonych z pomocą nauczyciela,
- oddziela temat od końcówki, zauważa tematy oboczne,
- z pomocą nauczyciela rozpoznaje części mowy, w tym zaimek, spójnik, wykrzyknik, partykułę,
- rozpoznaje strony i tryby i aspekty czasownika,
- rozpoznaje części zdania, rysuje wykresy zdania pojedynczego,

- rozumie znaczenie homonimów, określa ich rolę w wypowiedzi,
- zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy,
- potrafi prawidłowo zapisać daty.
- dostrzega zróżnicowanie słownictwa,
- rozumie na czym polega błąd językowy,
- unika błędów językowych w wypowiedziach,
- stosuje odpowiednie znaki interpunkcyjne.

III. Tworzenie wypowiedzi

1. Elementy retoryki

Uczeń:

- tworzy poprawną wypowiedź, stosuje odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję,
- rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych,
- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, uzasadnia własne zdanie,
- rozpoznaje środki perswazji i manipulacji w tekstach reklamowych.

2. Mówienie i pisanie

Uczeń:

- przy pomocy nauczyciela formułuje pytania do tekstu,
- recytuje utwór, czyta tekst, podejmując próbę interpretacji z uwzględnieniem wyrażonych w nim emocji.

IV. Samokształcenie

Uczeń:

- korzysta z informacji z poszanowaniem cudzej własności,
- uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie,
- rozwija umiejętność formułowania komunikatywnych, poprawnych opinii,
- kształtuje nawyk systematycznego poszerzania, porządkowania, pogłębiania wiedzy,
- posiada umiejętność posługiwania się technologią informacyjną w celu pozyskania i wykorzystania informacji,
- podejmuje próbę dotarcia do informacji oraz dokonania ich selekcji i oceny,
- stara się korzystać z zasobów bibliotecznych, słowników oraz innych źródeł informacji.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

I. Kształcenie literackie i kulturowe

1. Czytanie utworów literackich

Uczeń:

- wykazuje się podstawową znajomością lektur szkolnych,
- odczytuje tekst na poziomie dosłownym,
- rozpoznaje w tekście najważniejsze informacje,
- zauważa związek problematyki utworu z życiem i wartościami,
- klasyfikuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju,
- zna pojęcie i wskazuje narratora,
- przy pomocy nauczyciela próbuje określić gatunki literackie, takie jak: bajka/mit/legenda,
- rozpoznaje w tekście literackim powtórzenie i pytanie retoryczne,
- rozpoznaje cechy gatunkowe powieści i opowiadania z pomocą nauczyciela,

- czytając i wygłaszając tekst podejmuje próbę jego interpretacji,
- jest świadomy istnienia w tekstach motywów.

2. Odbiór tekstów kultury.

Uczeń:

- przy pomocy nauczyciela wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu,
- z pomocą nauczyciela wskazuje dzieła sztuki,
- rozpoznaje teksty kultury przynależne do: literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuki plastycznej, sztuk audiowizualnych.

II. Kształcenie językowe.

Uczeń:

- rozróżnia zdania złożone współrzędnie i podrzędnie,
- ma świadomość istnienia języka werbalnego i niewerbalnego,
- dostrzega poszczególne części wypowiedzi złożonej,
- z pomocą nauczyciela oddziela temat od końcówki,
- rozpoznaje niektóre części mowy, np. spójnik,
- zauważa strony, tryby i aspekty czasownika przy pomocy nauczyciela,
- dostrzega części zdania, rysuje wykresy,
- dostrzega zróżnicowanie słownictwa,
- rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe
- rozumie pojęcie homonimu,
- zauważa błędy językowe,
- zna zasady pisowni „nie” z różnymi częściami mowy, stara się je stosować,
- stosuje odpowiednie znaki interpunkcyjne,
- zapisuje daty.

III. Tworzenie wypowiedzi

1. Elementy retoryki

Uczeń:

- przy pomocy nauczyciela gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi,
- tworzy w większości poprawną wypowiedź, stosuje odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję,
- uzasadnia własne zdanie.

2. Mówienie i pisanie

Uczeń:

- tworzy w większości spójne wypowiedzi w różnych formach gatunkowych,
- wygłasza z pamięci tekst literacki, czyta poprawnie.

IV. Samokształcenie

Uczeń:

- rzetelnie korzysta z informacji,
- uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie,

- rozwija umiejętność formułowania komunikatywnych, poprawnych opinii,
- kształtuje nawyk systematycznego poszerzania i pogłębiania swojej wiedzy,
- posiada umiejętność posługiwania się technologią informacyjną w celu pozyskania i wykorzystania informacji,
- podejmuje próbę dotarcia do informacji,
- stara się korzystać z zasobów bibliotecznych, słowników oraz innych źródeł informacji.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych; w związku z tym nie jest w stanie wykonać, nawet z pomocą nauczyciela, zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak aktywności w dążeniu do zdobycia wiedzy i umiejętności nie rokuje osiągnięcia postępu.

Lektury obowiązkowe z podstawy programowej dla klasy VI:

A. Czechow, *Kameleon, Śmierć urzędnika*
 R. Kosik, *Felix, Net i Nika oraz Gang Niewidzialnych Ludzi*
 Ignacy Krasicki, wybrane bajki
 Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz* (Polowanie oraz koncert Wojskiego)
 J.R.R. Tolkien, *Hobbit, czyli tam i z powrotem*
 H. Sienkiewicz, *W pustyni i w puszczy*
 Wybrane wiersze Juliusza Słowackiego, Adama Mickiewicza, Zbigniewa Herberta

Lektury uzupełniające z podstawy programowej dla klasy VI:

A. Dumas, *Trzej muszkietierowie*
 J. R. Kipling, *Księga dżungli*
 M. Koziół, *Skrzynia Władcy Piorunów*
 S. Lem, *Cyberiada* (fragmenty)
 K. Makuszyński, wybrana powieść
 L. M. Montgomery, *Ania z Zielonego Wzgórza*
 Alfred Szklarski, wybrana powieść
 Katarzyna Zychła, *Dziewczynka tańcząca z wiatrem*